

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 44/99

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Tibora Šafárika a sudcov JUDr. Viery Mrázovej a JUDr. Richarda Rapanta na neverejnom zasadnutí 13. októbra 1999 prerokoval podnet [REDACTED], bytom [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Vaškom, advokátom, Košice, Szakkayho 1, proti Krajskému súdu Prešov vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 v prvej vete Ústavy Slovenskej republiky v konaní o návrhu na ochranu osobnosti a o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov vedených na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4 Co 543/97 a sp. zn. 4 Co 544/97 a takto

r o z h o d o l:

Krajský súd v Prešove v konaní o návrhu na ochranu osobnosti a o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov sp. zn. 4 Co 543/97 a sp. zn. 4 Co 544/97 p o r u š i l základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 v prvej vete Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 29. apríla 1999 doručený podnet [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“) na začatie konania ... „pre porušenie môjho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to konkrétne mojej veci evidovanej a ladom ležiacej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4 Co 543/97, t. z. od r. 1997, ktorý súd od r. 1997 do dnes v mojej veci [REDAKOVANÉ] proti Medes s. r. o. Košice o ochranu osobnosti, konkrétne o mojom odvolaní doručenom Okresnému súdu Košice 1 dňa 7. 3. 1997, ktorý v mojej veci rozhodol rozsudkom z 9. 1. 1997, ešte nerozhodol.“

V doplňujúcom podaní doručenom na ústavný súd 4. mája 1999 označenom ako „Podnet – zaslanie uznesenia KS v Prešove s rozšírením podnetu“ navrhovateľ udáva: ... „podnet doručený ÚS SR v Košiciach dňa 29. 4. 1999 rozširujem tak, že svoj podnet doplňujem všade, kde je uvedená sp. zn. 4 Co 543/97, za túto sp. zn. vkladám text 4 Co 544/97.“ Doplnok podnetu sa týkal konania o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov v spore o ochranu osobnosti vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „odporca“) pod sp. zn. 4 Co 543/97. V tomto doplňujúcom podnete navrhovateľ uviedol, že 3. mája 1999 prevzal od svojho právneho zástupcu uznesenie vynesené odporcom 16. marca 1999 sp. zn. 4 Co 543/97-144 včítane sp. zn. 4 Co 544/97, ktoré bolo jeho právnenému zástupcovi doručené 29. apríla 1999. Je toho názoru, že konanie odporcu trvajúce cca 20 mesiacov...“ bolo zbytočným priet'ahom, ktoré zavinil Krajský súd v Prešove“..., čo spôsobilo, že o jeho návrhu na ochranu osobnosti vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 28/96 sa doposiaľ právoplatne nerozhodlo a konanie prebieha už štvrtý rok, a to ... „len z dôvodov priet'ahov na odvolacom súde“.

Výzvou ústavného súdu z 20. mája 1999 bol navrhovateľ požiadaný o predloženie dôkazov, že využil právne prostriedky možnej nápravy protiústavného stavu upravené § 17 a nasl. zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov. Listom doručeným ústavnému súdu 1. júna 1999 navrhovateľ predložil požadované ... „oznámenie, ktoré mi bolo doručené dňa 25. 5. 1999 a ktoré sa mi nejaví ako riadne (čo do opodstatnenosti mojej sťažnosti) a úplné (čo do konkrétnych údajov postupu konania pred odvolacím súdom) vybavenie mojej sťažnosti.“

Na sťažnosť na priet'ahy v odvolacom konaní zo 17. apríla 1999 adresovanú predsedovi Krajského súdu v Prešove dostal navrhovateľ odpoveď zo 17. mája 1999, v ktorej odporca ... „prekvapuje“... neznalosť navrhovateľa o „časovom priebehu konaní, v ktorých ste sám účastníkom“. K predmetu sťažností sa odporca nevyjadril. Oznamil, že vec sp. zn. 4 Co 543/97 bola rozhodnutá 16. marca 1999 a expedovaná na prvostupňový súd 14. apríla 1999.

Ústavný súd po zistení, že podnet spĺňa zákonom predpísané náležitosti a že nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“), ho 14. júla 1999 prijal na konanie.

Krajský súd v Prešove (odporca) ako účastník konania, proti ktorému podnet navrhovateľa smeroval, prípisom z 23. júla 1999 sp. zn. Spr 1354/99 ústavnému súdu oznámil, že vec sp. zn. 4 C 543/97 o ochranu osobnosti napadla na Krajský súd v Prešove na odvolacie konanie 5. decembra 1997. V odvolacom konaní bolo prejednávané odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Košice č. k. 15 C 28/96-76 z 9. januára 1997. Vec sp. zn. 4 C 544/97 týkajúca sa rovnakých účastníkov a predmetu konania napadla na krajský súd na odvolacie konanie taktiež 5. decembra 1997. V odvolacom konaní bolo prejednávané odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 15 C 28/96-102 z 24. júla 1997, ktorým

bola zamietnutá žiadosť navrhovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov. Odporca uviedol, že „z praktického hľadiska ide v skutočnosti o jednu vec, ktorej boli pridelené dve spisové značky odvolacieho konania so zreteľom na to, že v odvolacom konaní boli prejednávané dva opravné prostriedky smerujúce proti dvom rôznym rozhodnutiam súdu prvého stupňa, aj keď boli vynesené v jednom konaní. Ide o bežný postup evidencie vecí v odvolacom konaní.“ Odporca uviedol, že v obidvoch veciach bolo rozhodnuté 16. marca 1999 a spis bol odoslaný na súd prvého stupňa 14. apríla 1999. Účastníkom konania bolo rozhodnutie odvolacieho súdu doručené prostredníctvom súdu prvého stupňa 29. apríla 1999. Odporca tvrdí, že „k preťahom pri vybavovaní predmetnej veci v štádiu odvolacieho konania nedošlo. Časový úsek od nápadu predmetnej veci na odvolacie konanie po rozhodnutie v nej bol potrebný na naštudovanie veci, ako aj na vybavovanie vecí predchádzajúceho nápadu.“

Ústavný súd podľa § 31 zákona č. 38/1993 Z. z. vykonal dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu veci a získanie podkladov pre svoje rozhodnutie. Preskúmaním súdnych spisov, stanovísk a pripomienok účastníkov konania zistil, že žaloba [REDAKOVANÉ] proti Medes, s. r. o., Košice na ochranu osobnosti bola doručená na Obvodný súd Košice I 15. januára 1996. Prvostupňový súd rozsudkom č. k. 15 C 28/96-76 z 9. januára 1997 žalobu zamietol. Rozsudok bol doručený právnenému zástupcovi navrhovateľa 24. februára 1997. Navrhovateľ rozhodnutie súdu prvého stupňa napadol odvolaním, ktoré doručil osobne na uvedený súd 7. marca 1997 spolu so žiadosťou o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd Košice I (predtým Obvodný súd Košice I) uznesením č. k. 15 C 28/96-102 z 24. júla 1997 nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie bolo doručené právnenému zástupcovi navrhovateľa 8. augusta 1997. Odvolanie navrhovateľa proti nemu došlo na okresný súd 20. augusta 1997.

Odvolania spolu so súdnym spisom boli doručené Krajskému súdu Košice 9. septembra 1997.

Z dôvodu vyhlásenia zaujatosti sudcami Krajského súdu Košice (právny zástupca navrhovateľa a súčasne jeho brat je sudcom krajského súdu) bol spis predložený 13. novembra 1997 na rozhodnutie podľa § 16 ods. 1 OSP na Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave.

Najvyšší súd uznesením č. k. Nc 101/97-122 z 25. novembra 1997 prikázal podľa § 12 ods. 2 OSP veci vedené na Krajskom súde Košice pod sp. zn. 11 Co 219/97 a 11 Co 220/97 Krajskému súdu v Prešove. Súdny spis predmetnej veci bol doručený Krajskému súdu v Prešove 5. decembra 1997. Podpredseda krajského súdu 8. decembra 1997 pridelil vec na konanie senátu 4 Co a jeho predseda listom zo 14. januára 1998 požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby rozhodol o jeho vylúčení z prejednávania veci z dôvodu jeho zaujatosti (právni zástupcovia navrhovateľa a odporcu sú jeho priateľmi). Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Nc 8/98 z 11. februára 1998 bol predseda senátu vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde Prešov pod sp. zn. 4 Co 543/97 a sp. zn. 4 C 544/97. Uznesenie bolo odporcovi doručené 17. februára 1998. Podpredseda odporcu pridelil vec senátu 2 Co 26. februára 1998, a teda aj inému zákonnému sudcovi.

Listom z 3. marca 1998 odporca požiadal Okresný súd Košice I o urýchlené (obratom) predloženie spisu sp. zn. 15 C 980/96 a Spr 002/96 (obsahujúci informáciu tvoriacu predmet štátneho tajomstva). Okresný súd Košice I listom z 23. marca 1998 oznámil, že vo veci bol vyhlásený ďalší rozsudok (návrh na určenie, že navrhovateľ nebol agentom štátnej bezpečnosti), ktorý sa doručuje účastníkom. Odporca listom z 25. marca 1998 žiadal o predloženie spisu sp. zn. Spr 002/96 v lehote 5 dní a rozsudok vo veci č. k. 15 C 980/96-27 v lehote jedného mesiaca. Podľa doručeníek nachádzajúcich sa v súdnom spise boli žiadosti doručené Okresnému súdu Košice I 24. apríla 1998.

Rozsudok č. k. 15 C 980/96-27 z 18. februára 1998, ktorým bola zamietnutá žaloba navrhovateľa proti žalovanej Slovenskej informačnej službe o určenie, že navrhovateľ nebol agentom ŠTB, bol doručený odporcovi 15. mája 1998.

Odporca 18. mája 1998 opätovne urgoval a žiadal obratom predložiť spis sp. zn. Spr 002/96.

Navrhovateľ listom doručeným odporcovi 20. januára 1999 požiadal o čiastočné späťvzatie žaloby (znížil žalobný návrh na náhradu nemajetkovej ujmy o 60-tisíc korún, t. j. na 90-tisíc slovenských korún).

Čiastočné späťvzatie žaloby bolo zaslané právnomu zástupcovi žalovanej strany 28. januára 1999 na vyjadrenie, či má vážne dôvody nesúhlasiť so späťvzatím žaloby. Odporca urgoval zaslanie vyjadrenia listom z 2. marca 1999.

Odporca 16. marca 1999 uznesením sp. zn. 4 Co 543/97-144 a sp. zn. 4 Co 544/97-144 pripustil späťvzatie žaloby o zaplatenie 60-tisíc Sk, v tejto časti zrušil rozsudok z 9. januára 1997 č. k. 15 C 28/96-76 v spojení s doplňujúcim rozsudkom zo 7. februára 1997 č. k. 15 C 28/96-84 a konanie zastavil. V prevyšujúcej časti zrušil rozsudok v spojení s dopĺňaným rozsudkom a vec v rozsahu zrušenia vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Súčasne potvrdil uznesenie z 24. júla 1997 č. k. 15 C 28/96-102. Uznesenie odporcu bolo doručené účastníkom 29. apríla 1999.

Navrhovateľ, ako aj odporca vyhlásili, že netrávajú na ústnom pojednávaní.

II.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho alebo iného orgánu Slovenskej republiky. K naplneniu tohto práva dochádza najčastejšie právoplatným rozhodnutím (II. ÚS 26/95), prípadne aj vykonaním takéhoto rozhodnutia (I. ÚS 70/98). Pod konaním, v ktorom sa vec

prejednáva, je potrebné rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej konanie v správnom súdnictve, ako aj konanie o výkon rozhodnutia. Tento právny názor ústavného súdu vychádza z toho, že ani ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevynímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných prietáhov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá právna ochrana (I. ÚS 70/98).

Pri hodnotení, či v súdnom konaní (odvolacom konaní) sp. zn. 4 Co 543/97 a sp. zn. 4 Co 544/97 došlo k zbytočným prietahom, a teda aj k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd vzal do úvahy najmä tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, správanie sa účastníkov súdneho konania a postup súdu.

Zložitosť danej veci nemožno vopred predpokladať, pričom jej existencia môže zbaviť súd zodpovednosti za pretrvávajúcu právnu neistotu účastníka len vtedy, ak súd priebežne uskutočňuje úkony smerujúce k odstráneniu konkrétnych príčin zložitosti veci. Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav prejednávanej veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95, I. ÚS 17/99).

Predmetom daného súdneho sporu a príčinou existencie právnej neistoty je ohrozenie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrana mena, ktorých ochrany, ako aj zadosťučinenia s náhradou nemajetkovej ujmy sa navrhovateľ domáhal v súdnom konaní.

Ochranu základných práv a slobôd poskytuje Ústava Slovenskej republiky, Listina základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), Obchodný zákonník (zákon č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), Občiansky súdny poriadok (zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov), Zákonník práce (zákon č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov), Autorský zákon (zákon č. 35/1965 Zb. v znení neskorších predpisov), zákon o zdravotnej starostlivosti (zákon č. 277/1994 Zb.

v znení neskorších predpisov), ako aj ďalšie zákony Slovenskej republiky upravujúce ochranu základných práv a slobôd za podmienok ustanovených ústavou.

Ochranou základných práv a slobôd sa zaoberá celý rad rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a Európskej komisie pre ľudské práva, rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vrátane rozhodnutí všeobecných súdov, čo je dostatočný zdroj (prameň) informácií potrebných pri rozhodovaní konkrétnych sporov.

Zisťovanie skutkového stavu, konkrétne či v spore vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 28/96 navrhovateľov žalovaná strana porušila základné práva a slobody vrátane posúdenia primeranosti možného zadost'učinenia a výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, nie je v danom prípade (konkrétnej veci) také zložité, aby odôvodňovalo neprimeranú zdĺhavosť konania, prípadne prieťahy v konaní. Ústavný súd preto nehodnotil vec z hľadiska skutkového stavu a ani z dôvodov právnej úpravy, ktorá sa vzťahuje na túto problematiku, ako zložitú.

Správanie účastníka konania môže súd zbaviť zodpovednosti za zbytočné prieťahy v konaní, len ak jeho dôsledkom je spomalenie postupu konania. Okrem toho zbytočné prieťahy v konaní, ktoré by bolo možné pripísať správaniu účastníka konania, nevylučujú zodpovednosť štátu za to, že o právach účastníka konania sa rozhoduje dlhšie, ako je primerané podľa povahy veci, ak ide o zbytočný prieťah zapríčinený nečinnosťou súdu.

Od 5. decembra 1997, kedy bola vec navrhovateľa v zmysle rozhodnutia (uznesenie Nc 101/97-122 z 25. novembra 1997) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky postúpená Krajskému súdu v Košiciach, nevykonal navrhovateľ, okrem čiastočného späťvzatia žaloby, ktoré bolo doručené odporcovi 20. januára 1999, žiadny právny úkon a ani sa nedopustil žiadneho konania, ktoré by bolo narušilo (sťažilo) alebo mohlo narušiť plynulosť konania na odvolacom súde. Z vyžiadaného súdneho spisu vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 28/96 ústavný súd nezistil žiadne

priet'ahy v konaní Okresného súdu Košice I, ktoré by boli spôsobené nedostatočnou súčinnosťou, či dokonca pasivitou navrhovateľa v tejto veci.

Ďalším kritériom, z ktorého ústavný súd vychádzal pri hodnotení toho, či na vzniku zbytočných priet'ahov sa nepodieľal aj Krajský súd v Prešove, bol jeho postup v danej veci, ako to nakoniec vo svojom podnete navrhovateľ namietal.

Vo veci sp. zn. 15 C 28/96 navrhovateľ podal žalobu 15. januára 1996. Prvostupňový súd vec rozhodol rozsudkom č. k. 15 Co 28/96-76 z 9. januára 1997 a doplňujúcim rozsudkom č. k. 15 C 28/96-84 7. februára 1997 (o trovách konania). Proti obom rozsudkom podal navrhovateľ odvolanie 7. marca 1997 (na Krajský súd v Košiciach) spolu so žiadosťou o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd Košice I uznesením č. k. 15 C 28/96-102 z 24. júla 1997 nepriznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Toto uznesenie napadol navrhovateľ odvolaním doručeným prvostupňovému súdu 20. augusta 1997. Odvolanie proti rozhodnutiam okresného súdu vo veci sp. zn. 15 C 28/96 bolo doručené Krajskému súdu Košice 9. septembra 1997. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením Nc 101/97-122 z 25. novembra 1997 prikázal vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove, ktorému bol spis doručený 5. decembra 1997. Od uvedeného termínu považuje navrhovateľ konanie krajského súdu za protiústavné.

Po nápade veci na odvolací súd odporca prvým úkonom vo veci prideliť spis 8. decembra 1997 senátu 4 Co na konanie. Predseda senátu listom zo 14. januára 1998 z dôvodu zaujatosti požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o jeho vylúčenie z prejednávania veci. Rozhodnutím sp. zn. Nc 8/98 z 11. februára 1998 bol sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Uznesenie Najvyššieho súdu bolo doručené odporcovi 17. februára 1998 a vec pridelená inému senátu (2 Co) 26. februára 1998. Konanie odporcu v čase od nápadu veci na odvolací súd (5. december 1997) do pridelenia veci senátu 2 Co ústavný súd posúdil ako konanie bez zbytočných priet'ahov. V čase od 3. marca 1998 do 18. mája 1998 zadovážoval odporca podklady potrebné na rozhodnutie. Navrhovateľ listom doručeným odporcovi

20. januára 1999 požiadal o čiastočné späťvzatie žaloby. Odporca zaslal žalovanej strane čiastočné späťvzatie žaloby na vyjadrenie 28. januára 1999. Od 18. mája 1998 do 28. januára 1999 odporca vo veci nekonal a vo veci rozhodol 16. marca 1999 uznesením sp. zn. 4 Co 543/97 a č. k. 4 Co 544/97-144, ktoré bolo doručené účastníkom konania 29. apríla 1999.

Časový úsek konania od 18. mája 1998 do 16. marca 1999 posudzuje ústavný súd ako konanie preukazujúce neefektívnosť súdu pri zhromažďovaní podkladov pre rozhodnutie vo veci, a tým za pomalé a neúčinné konanie prebiehajúce v neprimeranej lehote, teda konanie so zbytočnými priet'ahmi.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy: „Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou“. Táto zásada sa vzťahuje na uplatňovanie práva v Slovenskej republike. V súlade s ňou musia uplatňovať právo všetky štátne orgány. Nezávislosť súdu aj sudcu zaručená čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy sa týka len takého postupu, ktorý sa deje v rámci ústavy a v súlade so zákonom. Postup súdu a sudcu v okolnostiach konania o podnete [REDAKOVANÉ] určujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“).

Pri hodnotení postupu krajského súdu v namietanom konaní sp. zn. 15 C 28/96 ústavný súd vychádzal z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov ...“, a v spojitosti s tým aj z ustanovenia § 6 OSP, že „V konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a aby skutočnosti, ktoré sú medzi účastníkmi sporné, sa spoľahlivo zistili“.

Podľa § 211 O. s. p. pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné.

Podľa § 100 ods. 1 O. s. p.: „Len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Pritom sa usiluje predovšetkým o to, aby sa spor vyriešil zmierne a aby konanie pôsobilo výchovne“.

Podľa § 114 ods. 1 O. s. p.: „Pojednávanie pripraví predseda senátu tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní“.

Správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný priesťah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je však právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (II. ÚS 33/99).

V právnom štáte vyznačujúcom sa, okrem iného aj tým, že jeho neoddeliteľnými súčasťami sú aj také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ako nepochybne vyplýva z ustálenej judikatúry ústavného súdu, je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdneho orgánu o svojom práve. K naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní o veci samej dochádza však zásadne právoplatným a vykonateľným rozhodnutím vrátane výkonu rozhodnutia a nie iba konaním pozostávajúcim z rôznych úkonov v rôznych časových intervaloch, ktoré potom v súhrne vyústia spravidla do neefektívnosti ochrany práv občana (I. ÚS 36/99).

I keď čas na konanie bez zbytočných prieťahov nie je možné presne ohraničiť, lebo neexistuje časová hranica, uplynutím ktorej konanie štátneho orgánu môže mať povahu zbytočných prieťahov v konaní, možno rýchlosť a účinnosť konania objektívne posúdiť najmä charakterom prejednávanej veci, správaním sa samotného účastníka súdneho konania, ako aj postupom štátneho orgánu.

Určenie časovej hranice, uplynutie ktorej môže mať za následok, že postup v konaní súdu alebo iného orgánu nadobudne povahu zbytočných prieťahov v konaní, t. j. doba neprimeraná a porušujúca čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je značne relatívne. Rýchlosť, a tým aj účinnosť konania, je objektívne podmienená charakterom a špecifickými znakmi prejednávanej právnej veci. Ako konštatoval Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu: „Primeranosť dĺžky súdneho konania sa musí posudzovať podľa okolností prípadu a musí zodpovedať zásadám judikatúry súdu, najmä zložitosti prípadu, správaniu sa účastníka konania, ako aj príslušných orgánov (S. R. v. Taliansko, séria A, 1998 a ďalej čl. 6 ods. 1 (...)) sa posudzuje v každej veci podľa konkrétnych okolností prípadu“ (König v. SRN, séria A, 1978 alebo Zimmermann a Steiner V. Švajčiarsko, séria A, č. 66).

Podľa viacerých rozhodnutí Súdu pre ľudské práva sudca je zodpovedný za prípravu veci a rýchle vedenie konania (Capuano, séria A, 1987, č. 119, s – 13, rovnako Pierazzini, séria A, 1992, č. 231 – C, s – 30). V inom rozhodnutí Súd pre ľudské práva konštatoval, že „od štátu sa vyžaduje, aby jeho orgány s právomocou a príslušnosťou o veci rozhodnúť postupovali s náležitou usilovnosťou a vec rýchlo vybavili“ (Eckle case, séria A, 1982, č. 51, s – 39).

Zo súdneho spisu sp. zn. 15 C 28/96 nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvávaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke odvolacieho konania v danej veci vedeného pred Krajským súdom v Prešove majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohto súdu tak, ako boli uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia, čo viedlo k zbytočným prieťahom v tomto konaní. Preto Ústavný súd Slovenskej republiky

podnetu navrhovateľa vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 1999

JUDr. Tibor Šafárik
predseda senátu